

TEDENSKI NOVIČNIK

Informacije s področja covid-19

Datum: 27. 10. 2022

Tedenski novičnik zajema zadnja ključna sporočila in novosti na področju covid-19: informacije s strani pristojnih evropskih inštitucij, epidemiološke situacije v Sloveniji, napovedi podatkov o gibanju okužb s SARS-CoV-2 in ključna sporočila Posvetovalne skupine za spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2.

Novičnik služi kot izhodiščno orodje za jasno in konsistentno komuniciranje aktualnih informacij na področju covid-19.

1. ECDC/EMA NOVICE

EVROPSKI CENTER ZA PREPREČEVANJE IN OBVLADOVANJE BOLEZNI (ECDC)

- [Poročilo pregleda držav: 41. teden](#)

Ob koncu 41. tedna 2022 (tedna, ki se je končal 16. oktobra 2022) se je skupna stopnja primerov covid-19 v EU/EEA med osebami starimi nad 65 let povečala za 10 % v primerjavi s prejšnjim tednom. Trend primerov covid-19 v tej starostni skupini narašča že štiri tedne. O povečanju tega kazalnika je poročalo 9 od 26 držav. O naraščajočem trendu celotne skupne stopnje primerov v EU/EEA za vse starosti je poročalo 7 držav.

EVROPSKA AGENCIJA ZA ZDRAVILA (EMA) in EVROPSKA KOMISIJA

- Evropska agencija za zdravila (EMA) je objavila klinične podatke, ki podpirajo uporabo cepiva Comirnaty kot poživitvenega odmerka za otroke, stare od 5 do 11 let.
- Evropska komisija je odobrila dodatno prilagojeno različico cepiva Spikevax.

Več informacij je na voljo [na naslednji povezavi](#).

2. EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA

V Sloveniji je bilo na dan 25. oktobra 2022 z enim odmerkom cepljenih 70 % polnoletnih oseb. Z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 68 %, z enim poživitvenim odmerkom 38 % in z dvema poživitvenima odmerkoma 3 % polnoletnih oseb ([več na povezavi](#)). Za primerjavo: v državah EU/EEA je en odmerek prejelo 85,7 % starejših od 18 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 83,3 %, en poživitveni odmerek je prejelo 65,0 %, dva poživitvena odmerka pa 9,3 % starejših od 18 let ([vir](#)).

V Sloveniji je bilo na dan 25. oktobra 2022 z enim odmerkom cepljenih 82 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme 81 % starejših od 60 let, z enim poživitvenim odmerkom 60 % in z dvema poživitvenima odmerkoma 7 % starejših od 60 let. Za primerjavo: v državah EU/EEA je en odmerek prejelo 92,5 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 90,9 %, en poživitveni odmerek je prejelo 84,4 %, dva poživitvena odmerka pa 19,3 % starejših od 60 let ([vir](#)).

Aktualne podatke o okužbah s SARS-CoV-2 (covid-19) v Sloveniji lahko vsakodnevno spremljate na [naslednji povezavi](#).

3. EPIDEMIOLOŠKO MODELIRANJE: ZADNJE PROJEKCIJE

Jesenski val pada: število potrjenih primerov, bolnišničnih obravnav in obravnav na intenzivnih oddelkih je v upadu. Trenutno reprodukcijsko število je pod 1,0.

V bolnišnicah je bilo v prejšnjem tednu hospitaliziranih 331 pacientov, danes 278, na enote intenzivne terapije (EIT) prejšnji teden 25, danes 18.

Tudi v drugih EU državah je začel jesenski val upadati. Slovenija je prej začela jesenski val in zato sedaj hitreje pada kot ostale države, s katerimi se primerjamo. Avstrija, Nemčija in Francija so trenutno države z večjim povprečnim številom okužb na milijon prebivalcev. Tu je potrebno opozoriti, da število okužb ne more biti edino merilo razširjenosti virusa v populaciji.

Tako situacijo glede na projekcije lahko pripišemo ugodni vremenski situaciji, ki dovoljuje več zadrževanja zunaj in s tem manj širjenja virusa ter večji imunosti mlajše in delovno aktivne populacije.

V projekcijah za naprej, ki so narejene za to poročilo, simuliramo situacijo, ko pričakujemo večje širjenje virusa v nadaljevanju zaradi hladnejšega vremena in posledično povečanja zadrževanja v zaprtih prostorih. Začetek poslabšanja razmer je v projekciji predvideno v začetku novembra, pri čemer upoštevamo zamik zaradi šolskih počitnic.

V tem primeru lahko pričakujemo postopno povečevanje števila okužb z vrhom v drugi polovici novembra, kjer lahko pričakujemo do 4.000 zaznanih okužb v 7-dnevnem povprečju. V bolnišnicah pa lahko po tej projekciji pričakujemo povečevanje števila hospitalizacij konec novembra in v začetku decembra. Številke v tem obdobju ne bi smele preseči do 400 pacientov na navadnih oddelkih, na intenzivnih oddelkih pa največ 40 pacientov.

Te ocene so vse narejene s predpostavko omikron različice virusa na podlagi razmerij, kot jih trenutno ocenjujemo za to različico. V teh projekcijah še niso upoštevane nove različice BQ.

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje smo pripravili tudi **interaktivni prikaz podatkov o epidemiološki statistiki, modeliranju in napovedih v povezavi s covidom-19**, ki je na voljo na [naslednji povezavi](#).

4. PRESEŽNA UMRLJIVOST V SLOVENIJI PO METODOLOGIJI EUROMOMO

V sklopu mreže EuroMOMO (angl. European mortality monitoring) smo vzpostavili tedensko spremljanje splošne umrljivosti, v katerega so vključeni vsi umrli ne glede na vzrok smrti. Pri tem ocenjujemo odstopanja opazovane umrljivosti od pričakovane umrljivosti, modelirane na podatkih o splošni umrljivosti v letih 2015-2019. Odstopanja umrljivosti so ovrednotena z oceno presežnega števila umrlih in s t.i. z-vrednostjo v opazovanem tednu. Z-vrednost izraža, za koliko standardnih odklonov število umrlih v opazovanem tednu odstopa od pričakovane ravni (presežek umrljivosti). Model upošteva časovne zamike med datumom smrti in datumom registracije smrti ter napove število smrti v zadnjih 5 opazovanih tednih, čeprav vse še niso bile registrirane.

Teden analize: 42

V 40. tednu leta 2022 v Sloveniji beležimo z-vrednost 0,86 oziroma normalno variabilnost umrljivosti (upad v primerjavi s predhodnim tednom, vendar je točen podatek o z-vrednosti zaradi zakasnitev pri registraciji smrti lahko nezanesljiv). Število vseh umrlih v 40. tednu je bilo za 5 % večje od pričakovanega števila vseh umrlih. Presežne umrljivosti, statistično opredeljene kot z-vrednost 2 ali več, trenutno za omenjeni teden ne beležimo v nobeni starostni skupini.

Več informacij najdete [na tej povezavi](#).

5. POSVETOVALNA SKUPINA ZA CEPLJENJE

V Sloveniji je trenutno dostopnih osem cepiv proti covidu-19:

- mRNA cepiva: Comirnaty 30, Comirnaty 10, Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (Pfizer/BioNTech) ter Spikevax in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 (Moderna);
- vektorsko cepivo: Jcovden/Janssen (Johnson&Johnson);
- proteinsko cepivo: Nuvaxovid (Novavax).

Prilagojena cepiva Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 so registrirana le za poživitevni odmerek – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covidu-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece. Več informacij o cepivih, ki poleg izvirne

oziroma vuhanske različice SARS-CoV-2 pokrivajo tudi novejšo različico omikron, najdete na [naslednji povezavi](#).

Prvi poživitveni odmerek je odmerek, ki ga oseba prejme po zaključeni osnovni shemi cepljenja za poživitev in podaljšanje zaščite po osnovnem cepljenju. Priporočljiv je za vse osebe, stare 18 let in več, in za mladostnike s kroničnimi boleznimi, stare 12–17 let, lahko pa ga prejmejo tudi zdravi mladostniki. Priporočen presledek med osnovnim cepljenjem in prvim poživitvenim odmerkom je vsaj 3 mesece.

Drugi poživitveni odmerek (4. oz 5. odmerek za imunsko oslajljene) je priporočljiv za osebe z večjim tveganjem za težji potek covid-19: posebej ranljive kronične bolnike, oskrbovance DSO/SVZ in vse osebe stare 60 let in več. Z drugim poživitvenim odmerkom se lahko cepijo tudi druge osebe stare 18 let in več, če tako želijo. Cepljenje z drugim poživitvenim odmerkom se opravi vsaj 3 mesece po prvem poživitvenem odmerku.

Ogroženim skupinam se priporoča tudi »sezonski poživitveni odmerek« s posodobljenim cepivom, če je od zadnjega cepljenja minilo več kot 3 mesece. Tudi ostale osebe, pri katerih je že minilo vsaj 3 mesece od zadnjega cepljenja ali prebolelega covid-19, lahko prejmejo sezonski poživitveni odmerek. Za poživitveni odmerek se praviloma uporabljajo mRNA cepiva.

Zadnja **priporočila in navodila za cepljenje proti covidu-19** so na voljo [na tej povezavi](#). Priporočila za cepljenje proti covidu-19 za različne skupine prebivalcev so na voljo tudi v [obliki tabelaričnega prikaza](#).

Pričelo se je cepljenje proti gripi v sezoni 2022/23. Cepljenje proti gripi in cepljenje proti covidu-19 se lahko opravi sočasno ali s kakršnimkoli presledkom.

Cepljenje s poživitvenim odmerkom priporočamo predvsem skupinam z večjim tveganjem za hujši potek

Ranljivim kroničnim bolnikom

Oskrbovancem domov za starejše občane oziroma socialnovarstvenih zavodov

Vsem starejšim od 60 let

zdravje JE SKRB za vse Cepimo se s poživitvenim odmerkom.

NIZ

6. POSVETOVALNA SKUPINA ZA SPREMLJANJE GIBANJA VIRUSA SARS-COV-2

Preventivna priporočila

Pomembno je upoštevanje vseh dobro poznanih preventivnih priporočil:

- **vzdrževanje medosebne razdalje,**
- **pravilno umivanje rok,**
- **razkuževanje rok,**
- **izogibanje dotikanju obraza (oči, nosu in ust),**
- **higiena kihanja in kašlja ter**
- **redno in učinkovito prezračevanje zaprtih prostorov.**

Nošenje mask

Nošenje zaščitnih mask je eden izmed enostavnih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2. Osebo, ki nosi masko, le-ta zaščiti pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa.

O pozitivnem vplivu nošenja mask na zmanjševanje dnevnega števila ugotovljenih okužb s SARS-CoV-2 so že na voljo številne strokovne objave, raziskave pa so bile izvedene v različnih okoljih (družinsko okolje, letalski promet, nacionalna raven). Pozitiven vpliv obveznega nošenja zaščitnih mask v splošni populaciji in manjšanje števila novih okužb za 15–47 % kažejo tudi raziskave, izvedene na nacionalni ravni ([vir](#)). Z nošenjem maske tako prispevamo k obvladovanju širjenja okužbe s SARS-CoV-2.

Masko je pomembno pravilno namestiti in odstraniti ter upoštevati načelo nedotikanja maske med njenim nošenjem, tesnjenje in čas nošenja maske. Pravilna namestitev/odstranitev maske je prikazana na [naslednji povezavi](#).

Izsledki 20. izvedbe raziskave o vplivu pandemije na življenje (SI-PANDA)

Pandemija covid-19 je pomembno zaznamovala vsa področja človekovega življenja, tako v Sloveniji kot po svetu. Z namenom boljšega razumevanja vedenja ljudi v povezavi s krizno situacijo, tako glede upoštevanja priporočenih ukrepov kot tudi vpogleda v spremembe v njihovem življenjskem slogu, fizičnem in duševnem zdravju, je Nacionalni inštitut za javno zdravje že 4. decembra 2020 pričel z raziskavo SI-PANDA, ki proučuje vplive pandemije covid-19 na življenje Slovencev. Po devetnajstih izvedbah raziskave v letih 2020 in 2021 (zadnja ponovitev je bila izvedena od 7. do 10. 12. 2021) je pred nami nov sklop šestih raziskav, s prvo raziskavo, ki je bila izvedena od 20. do 23. septembra 2022. Rezultati raziskave, predstavljeni v poročilu, so namenjeni strokovnjakom in odločevalcem kot tudi medijem in širši javnosti.

Ključne ugotovitve 20. izvedbe raziskave, ki je potekala od 20. do 23. septembra 2022 na vzorcu 1037 odraslih oseb, starih od 18 do 74 let, so objavljene na [naslednji povezavi](#).

Celotno poročilo 20. izvedbe raziskave, ki vključuje tudi nekatere primerjave s preteklimi izvedbami, je objavljeno na [naslednji povezavi](#).

Več o raziskavi SI-PANDA si lahko preberete tudi na [naslednji povezavi](#).

Mobilna aplikacija #OstaniZdrav v novi podobi

Aplikacija #OstaniZdrav je v novo študijsko leto zakorakala v novi podobi. Spodbujamo predvsem višje in visokošolske zavode ter izvajalce izobraževanja odraslih, da ima vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.

Aplikacija #OstaniZdrav je namenjena beleženju stikov med osebami, ki imajo nameščeno aplikacijo. Z aplikacijo so uporabniki anonimen način opozorjeni, da so bili izpostavljeni rizičnemu stiku. To opozorilo uporabnika obvesti, da je njegovo tveganje za okužbo povečano in ga spodbudi k še bolj odgovornemu ravnanju. Več o mobilni aplikaciji #Ostanzdrav na [naslednji povezavi](#).

KLJUČNA SPOROČILA:

- Nošenje **zaščitnih mask** je eden izmed enostavnih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2. Osebo, ki nosi masko, le-ta zaščiti pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa. Nošenje mask se priporoča v vseh zaprtih javnih prostorih.
- Eden od pomembnih higienskih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 je **redno in učinkovito prezračevanje prostorov**.
- Prilagojena cepiva Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 so registrirana le za **poživitveni odmerek** – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covidu-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece.
- Cepljenje s poživitvenim odmerkom je priporočeno predvsem **skupinam z večjim tveganjem za hujši potek bolezni**.
- Uporaba **mobilne aplikacije #OstaniZdrav**, ki je v študijsko leto zakorakala v novi podobi, se spodbuja predvsem v višjih in visokošolskih zavodih ter pri izvajalcih izobraževanja odraslih – vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, naj ima svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki aplikacije anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.